

Recomanacions del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre la participació dels menors d'edat en els programes de televisió

1. D'acord amb les previsions que conté la legislació vigent en matèria de protecció de l'honor, la intimitat i la pròpia imatge, les emissions televisives que comptin amb la presència de menors d'edat han de disposar del consentiment previ i preceptiu dels seus representants legals (pares, tutors, etc.), així com del mateix menor, sempre que ho permetin la seva edat, el grau de maduresa i les circumstàncies personals. Així mateix, s'ha de respectar la legislació relativa a protecció de dades de caràcter personal.

2. Amb l'objectiu que els menors d'edat i els seus representants legals puguin autoritzar vàlidament la participació dels menors d'edat en els programes televisius, els responsables dels programes han d'explicar, en termes comprensibles, i amb caràcter previ a la filmació i/o emissió, l'objecte, el context i la temàtica de l'espai televisiu. En aquest sentit, els responsables dels programes han d'emprar un llenguatge especialment entenedor per al menor d'edat, tenint en compte factors com ara l'edat, el grau de maduresa i la capacitat per jutjar sobre la seva participació i les conseqüències d'aquesta participació.

3. Amb la finalitat de garantir i preservar el desenvolupament físic, mental i moral dels menors d'edat, els responsables dels programes han d'evitar, en la participació dels menors d'edat, la dramatització i la banalització de conductes prohibides per la legislació vigent i susceptibles de vulnerar els drets de les persones, reconeguts en la Constitució espanyola i en l'Estatut d'autonomia de Catalunya; especialment, aquelles que atemptin contra la dignitat humana, incitin a l'odi per motius de raça, sexe, religió o nacionalitat o qualsevol altra circumstància personal o social. Així mateix, cal defugir situacions que puguin causar als menors d'edat, entre d'altres, estats d'esgotament, d'estrès, de por, d'angoixa o de crisi. Per a la valoració adequada del aspectes esmentats, cal comptar amb l'assessorament de professionals i experts en la matèria.

En els casos en què la participació dels menors d'edat es realitzi en emissions en directe, els presentadors d'aquests programes han de tenir la capacitat per evitar i reconduir la possible existència de les situacions esmentades en el paràgraf anterior i defugir la utilització de llenguatge groller i sexista.

4. La participació dels menors d'edat en programes de televisió no s'ha de veure influenciada o condicionada en cap moment pels responsables dels programes.

5. Els responsables dels programes han de ser extremadament curosos, i malgrat que es compti amb el consentiment previ, no han de recórrer a la participació de menors d'edat immersos en situacions especialment sensibles i traumàtiques, com ara maltractaments, malalties, desestructuració familiar, etc. En aquest sentit, s'han d'evitar situacions en les quals, malgrat disposar del consentiment previ, es posi en perill els menors d'edat, se'n vegi afectat l'equilibri físic i psíquic o la seva intimitat. Per a la valoració adequada d'aquestes situacions, cal comptar amb l'assessorament de professionals i experts en la matèria.

6. Els responsables dels programes no han d'associar les circumstàncies personals adverses dels menors d'edat (maltractaments, malalties, desestructuració familiar, etc.) com a trets essencials de la seva identitat personal.

7. Els menors d'edat han d'estar sempre acompanyats per algun dels seus representants legals, o per la persona designada per aquests representants legals, durant tot el temps que duri la seva participació en el programa de televisió.

8. La qualificació del programes en els quals participin menors d'edat s'ha de realitzar d'acord amb els criteris orientadors establerts per la Instrucció general del Consell de l'Audiovisual de Catalunya sobre protecció de la infància i l'adolescència, senyalització orientativa i dret a la informació de les persones usuàries dels serveis de televisió.

9. Una vegada visionat el programa, els menors d'edat o els seus representants legals es poden oposar a l'emissió de la participació dels menors, entre d'altres, en els casos en què aquesta participació no s'hagi circumscrit a l'objecte, al context i a la temàtica descrita prèviament en què s'ha fonamentat el consentiment previ a la participació, o en els casos en què s'hagin produït modificacions substancials en la situació personal dels menors que hagin comportat l'oposició de la participació del menor en el programa de televisió. Aquesta retractació ha de ser raonada i justificada pels representants legals del menor davant dels responsables dels programes.

10. Aquestes recomanacions estan especialment adreçades a la participació dels menors d'edat en els programes televisius, atesa la protecció especial de la seva imatge en els serveis de televisió. No obstant això, han de ser aplicables, en tot allò que sigui possible, als serveis de ràdio.

Barcelona, 18 de febrer de 2009